

Sygnatura akt VI Ka 309/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **16 czerwca 2015** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Piotr Mika

Sędziowie SSO Kazimierz Cieślukowski

SSO Agata Gawron-Sambura (spr.)

Protokolant Aleksandra Studniarz

przy udziale Jolanty Mandziej

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2015 r.

sprawy **skazanego A. J. /J./ syna K. i K.,**

ur. (...) w S.

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 5 grudnia 2014 r. sygnatura akt II K 165/14

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk i art. 624 § 1 kpk

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, iż:

- orzeczoną w punkcie 1 karę łączną łagodzi do 3 (trzech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,

- na poczet wyżej orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zalicza skazanemu okresy odbyte w sprawach wymienionych w punkcie 4 a zaskarżonego wyroku do wymiaru 3 (trzech) lat i 6 (sześciu) miesięcy;

2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków postępowania odwoławczego obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 309/15

UZASADNIENIE

Od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej z dnia 5 grudnia 2014r., sygn. akt II K 165/14 apelację na korzyść skazanego A. J. wywiódł jego obrońca z wyboru, który zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu:

- obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wyroku orzeczenia, a to art. 7 k.p.k. i 4 k.p.k. przez naruszenie zasady obiektywizmu oraz poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, wyrażające się w przyjęciu, że popełnienie wielu przestępstw jest istotnym czynnikiem prognostycznym przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od wynikającej z zasady absorpcji oraz że zmiana zachowania skazanego nie była trwała, podczas gdy całościowa ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego z uwzględnieniem zasad doświadczenia życiowego oraz logicznego rozumowania powinna prowadzić do wniosków odmiennych;

- rażąco niewspółmierność kary pozbawienia wolności przy zastosowaniu wadliwych kryteriów jej wymiaru.

Podnosząc powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie skazanemu kar łącznych w oparciu o zasadę pełnej absorpcji oraz zwolnienie skazanego od ponoszenia kosztów sądowych związanych z wydaniem wyroku łącznego.

Sąd Okręgowy ocenił apelację jako częściowo zasadną, jako trafny uznając podniesiony w niej przez skarżącego zarzut rażącej surowości kary łącznej wymierzonej wobec skazanego w pkt. 1 skarżonego orzeczenia.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić tytułem wstępu, że poszczególne przestępstwa, za które orzeczono kary łączne, pozostawały w zbiegu realnym i prawidłowo Sąd Rejonowy zastosował przepisy art. 85 k.k. i art. 86 k.k. oraz wynikające z nich zasady łączenia kar. Kwestia ta jednak nie była podważana przez apelującego, a sąd w tej materii nie dopuścił się jakichkolwiek błędów, nie ma zatem potrzeby jej szerszego omawiania, a odesłać wypada w tym zakresie do pisemnych motywów zaskarżonego wyroku.

Natomiast zarzut apelującego wskazujący na rażąco niesprawiedliwie surową karę wydaje się w tym konkretnym układzie procesowym zasadny jedynie w zakresie dotyczącym kary łącznej z pkt. 1 zaskarżonego wyroku.

Rażąca niewspółmierność kary, o jakiej mowa w art. 438 pkt 4 k.p.k. zachodzi bowiem jedynie wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, w rozważanym przypadku kary łącznej można przyjąć, iż zachodzi wyraźna różnica (dysproporcja) pomiędzy sumą kar zasadniczych i środków karnych, wymierzonych przez sąd I instancji, a dolegliwością jaką należałoby skazanemu wymierzyć w następstwie prawidłowego zastosowania sądowych reguł kształtowania kary łącznej.

Wysokość zaś kary łącznej pozbawienia wolności ograniczona - tak w przypadku kary łącznej orzeczonej w punkcie 1 jak i w punktach 2 i 3 części dyspozytywnej wyroku - granicami określonymi w art. 86 § 1 k.k. uzależniona jest od bliskości podmiotowej i przedmiotowej poszczególnych przestępstw, a także od zachowania się skazanego w zakładzie karnym, w którym przebywa, przy czym bliski podmiotowy i przedmiotowy związek między przestępstwami, czy też nawet podobieństwo tych przestępstw, nie są tak istotnymi przesłankami wymiaru kary łącznej, aby ograniczały czy też eliminowały którekolwiek z dyrektyw wymiaru kary zawarte w art. 53 k.k. (vide: wyrok składu siedmiu sędziów z dnia 6 lipca 1976 r., sygn. VI KRN 144/76 - OSNPG 1976 z. 10, poz. 83). Kara łączna pozostaje wszak karą za całokształt przestępczej działalności, a jako zaś taka niewątpliwie winna być karą sprawiedliwą.

Pisemne motywy zaskarżonego wyroku dowodzą zaś, iż sąd I instancji przytoczone wyżej przesłanki i okoliczności, należycie i szczegółowo rozważył, niemniej w zakresie kary łącznej wymierzonej skazanemu za poszczególne przestępstwa tworzące zbieg opisany w pkt. 1 kwestionowanego wyroku nie przydał im właściwego znaczenia.

W - konsekwencji zaś tego, zgodnie z wywodami zawartymi w apelacji obrońcy, powtórzonymi następnie przez tegoż na rozprawie odwoławczej - nieprawidłowo ukształtował skazanemu pierwszą z trzech kar łącznych pozbawienia wolności wymierzonych w niniejszej sprawie.

Z punktu widzenia zasad wymiaru kary łącznej, która może być ukształtowana na zasadzie absorpcji (czyli odpowiadać wysokości najwyższej kary jednostkowej), kumulacji (odpowiadać sumie kar jednostkowych) lub asperacji (pomiędzy

powyższymi rozmiarami) orzeczenie przez Sąd Rejonowy kary łącznej na zasadzie zbliżonej do kumulacji wydaje się dość problematyczne.

W ocenie sądu II instancji z jednej strony bliski związek podmiotowo- przedmiotowy oraz czasowy zachodzący pomiędzy przestępstwami popełnionymi - w przypadku kary z punktu 1 części dyspozytywnej - w dniu 25 sierpnia 2006r. (art. 279 § 1 k.k.), w dniu 20 marca 2007r. (art. 279 § 1 k.k.), w dniach 18 stycznia 2007r. i 31 stycznia 2007r. (art. 279 § 1 k.k.), w dniu 28 lutego 2007r. (279 § 1 k.k.), 31 lipca 2006r. (art. 190 § 1 k.k.), w dniach z 15 na 16 stycznia 2007r. (279 § 1 k.k.) oraz w dniu 3 lutego 2007r. (ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k.) składającymi się na realny zbieg przestępstw, z drugiej zaś strony racjonalizacja kary uzasadniała potrzebę ukształtowania sytuacji skazanego w taki sposób, jak wyglądałaby ona, gdyby wszystkie zarzuty rozpoznane zostały w ramach jednego postępowania, co przemawia za zdecydowanie niższym jej wymiarem. Sąd wydający wyrok łączny nie może dokonać radykalnie odmiennej oceny stopnia szkodliwości czynów popełnionych przez skazanego, niż uczyniłyby to sądy wydające wyroki jednostkowe.

O ile brak ścisłego związku pomiędzy czynami pozostającymi w zbiegi realnym, do czego nawiązał sąd meriti w pisemnych motywach wyroku, zdecydowanie sprzeciwiał się, wbrew odmiennym wywodom skarżącego, zastosowania wobec tego skazanego pełnej absorpcji, to jednak kara 5 lat – zbliżona do sumy kar razi nadmierną surowością.

W przypadku przestępstw składających się na 1 realny zbieg nie sposób zanegować istnienia dość ścisłego związku podmiotowo - przedmiotowego oraz czasowego zachodzący pomiędzy nimi.

Jedenaście przestępstw tworzących ów zbieg popełnionych zostało na przestrzeni dość krótkiego półrocznego okresu, spośród nich tylko jedno godziło w zupełnie inne dobro chronione prawem, jako że pozostałe stanowiły występki kradzieży z włamaniem. Wszystkie przestępstwa osądzone w poszczególnych sprawach jednostkowych nie należały do kategorii poważnych, stąd też i kary jednostkowe wymierzane były w dolnych granicach ustawowego zagrożenia. Powyższe okoliczności nie zostały należycie ocenione przez Sąd Rejonowy podczas ferowania wyroku.

Mając powyższe na względzie, w ocenie Sądu Okręgowego, gdyby wszystkie zarzuty rozpoznane zostały w ramach jednego postępowania, to nie orzeczono by nie za nie kary izolacyjnej w wymiarze wskazanym przez Sąd I instancji tylko dużo niższym. Dlatego uwzględniając należycie powyższe okoliczności należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy nazbyt surowo potraktował skazanego wymierzając mu w pkt 1 tego wyroku karę łączną w rozmiarze 5 lat pozbawienia wolności, bo kara ta, co należy podkreślić zbliżona jest do sumy kary, i jak słusznie wywodzi skarżący może być uznana za rażąco niewspółmierną. W odniesieniu do przestępstw tworzących ów zbieg do czasu wydania pierwszego chronologicznego wyroku co do któregośkolwiek z nich skazany nie został jeszcze ostrzeżony o ujemnej ocenie swego zachowania, dlatego może zostać łagodniej potraktowany.

W świetle całokształtu ustalonych przez Sąd I instancji okoliczności zasadnym stało się więc złagodzenie skazanemu orzeczonej w pkt 1 kary łącznej pozbawienia wolności do rozmiaru 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Z tych względów sąd II instancji w omawianym zakresie zaskarżony wyroku zmienił w pkt 1 odpowiednio karę tę obniżając do wspomnianego wymiaru i właściwe okresy kar dotychczas już odbytych przez skazanego zaliczył na jej poczet. W ocenie Sądu II instancji dopiero rozstrzygnięcie ukształtowane w takim rozmiarze spełni należycie kryteria sprawiedliwości i racjonalności, a także zrealizuje swoje cele prewencyjne i winno być ocenione jako kara zasłużona, nie zawierająca cech nadmiernej represji.

W pozostałym jednak zakresie apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Ani związek przedmiotowy pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami, ani postawa skazanego w czasie pobytu w jednostce penitencjarnej nie przemawiały za zastosowaniem względem niego najkorzystniejszej zasady absorpcji. Wprawdzie czyny podlegające ocenie, w ramach poszczególnych zbiegów, godziły w tożsame rodzajowo dobra, niemniej popełnione zostały na przestrzeni kilkunastu miesięcy. O związku podmiotowym pomiędzy zbiegającymi się czynami w ogóle trudno mówić.

Sąd Rejonowy prawidłowo zatem ustalił, iż związek zachodzący pomiędzy poszczególnymi czynami nie był na tyle istotny, aby mówić o występowaniu pomiędzy nimi jakiejś ścisłej więzi. Niewątpliwie związek ten nie był tego rodzaju, by uzasadniał zastosowanie pełnej absorpcji kar. Wskazane okoliczności prowadzą zatem do wniosku, iż w realiach rozpatrywanej sprawy sięgnięcie przez Sąd Rejonowy po zasadę asperacji było ze wszech miar właściwe, bo trafnie uznał też ten sąd, że przy orzekaniu o karze łącznej w ramach danej grupy przestępstw (II i III zbieg) brak jest podstaw do stosowania najkorzystniejszej dla skazanego zasady – zasady pełnej absorpcji.

Absorpcję kar należy stosować bardzo ostrożnie, biorąc pod uwagę negatywną - co do sprawcy - przesłankę prognostyczną, jaką jest popełnienie kilku przestępstw. Bezsposornie ma rację sąd meriti, że popełnienie dwóch lub więcej przestępstw jest istotnym czynnikiem prognostycznym, przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od wynikającej z dyrektywy absorpcji.

Niewątpliwie w sprawie skazanego mamy do czynienia z taką przesłanką, gdy idzie o pozostałe ustalone zbiegi realne przestępstw z pkt 2 i 3 wyroku. Nie ma żadnych podstaw aby zakwestionować wymiar kar łącznych tam wymierzonych odpowiednio w rozmiarze 4 lat pozbawienia wolności i 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności. Orzeczone kary nie pozostają w rażącej dysproporcji do najwyższej z kar jednostkowych. Ukształtowane przez Sąd Rejonowy obie kary łączne pozbawienia wolności są karami niewątpliwie sprawiedliwymi, a jako zaś takie w sposób właściwy winny spełnić oczekiwane cele w zakresie prawidłowego kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa oraz cele wychowawcze i zapobiegawcze, które kara łączna winna osiągnąć w stosunku do skazanego.

Także zachowanie skazanego w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności w zakładzie karnym budzi zastrzeżenia.

Nie można tu bowiem zapominać, a co szczegółowo sąd I instancji przywołuje na stronie 5 uzasadnienia wyroku, że skazany w zakładzie karnym do sierpnia 2011 r. opiniowany był negatywnie, po trwającym dwa lata progresie w dniu 6 marca 2014 r. spowodował bójkę z innym osadzonym, za co został ukarany dyscyplinarnie w celi izolacyjnej, od tego czasu zachowuje się przeciętnie, był 2 razy karany dyscyplinarnie, 10 - krotnie nagradzany regulaminowo, nadal potrafi wobec przełożonych prezentować aroganckie i roszczeniowe zachowania, deklaruje uczestnictwo w podkulturze więziennej tzw. grypsujących. W tych realiach nie bardzo można zrozumieć co skarżący ma na myśli twierdząc, że zachowanie skazanego uległo zmianie na lepsze, a jego postawa świadczy o skuteczności procesu jego resocjalizacji. W tej sytuacji ocena zachowania skazanego dokonana przez sąd meriti w oparciu o opinię nadesłaną z zakładu karnego oraz przy uwzględnieniu dotychczasowej linii życiowej skazanego naznaczonej wielokrotnymi jego skazaniami, za dowolną uchodzić nie może. Zatem apelujący zarzucając sądowi rejonowemu w tej części naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. kompletnie się pomylił.

Z tych względów, Sąd Rejonowy słusznie uczynił, iż nie zastosował zasady absorpcji przy wymiarze kary łącznej z pkt. 2 i 3, bowiem przeciwne temu były względy prewencji indywidualnej i ogólnej, a pełna absorpcja byłaby jedynie niezasadną nagrodą dla skazanego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy nie stwierdza zatem rażącej surowości kar łącznych wymierzonych wobec tego skazanego w pkt 2 i 3 wyroku, w konsekwencji czyniąc w tej części apelację obrońcy skazanego oczywiście bezzasadną.

W tym stanie rzeczy, Sąd II instancji, dzieląc zasadność wyroku Sądu Rejonowego w pozostałym zakresie i nie znajdując dalszych, poza omówioną wyżej, podstaw do uwzględnienia wywiedzionej apelacji, działając na podstawie art. 437 k.p.k. 438 k.p.k., zaskarżony wyrok w pozostałej części utrzymał w mocy.

O kosztach sądowych związanych z postępowaniem odwoławczym Sąd II instancji orzekł na podstawie art. 624 k.p.k. uznając, że poniesienie kosztów sądowych byłoby dla skazanego zbyt uciążliwe ze względu na jego obecną sytuację majątkową.